

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizărilor nr. 219g/2023 și nr. 251g/2023

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 44 din Legea insolvenței
nr. 149 din 29 iunie 2012

(cesiunea creanței în cadrul procesului de insolvență)

CHIȘINĂU

21 martie 2024

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judcători*,
cu participarea dnei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizările înregistrate la 9 octombrie și 21 noiembrie 2023,
Examinând admisibilitatea sesizărilor menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 21 martie 2024, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate a articolului 44 din Legea insolvenței, ridicată de dl avocat Vasile Lungu în interesele dnei Ana Mazur, lichidator al SRL „Adelun Confectionary”, în dosarul nr. 2i-179/2021, și lichidator al SRL „Adelun Logistics”, în dosarul nr. 2i-779/2021, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate au fost trimise la Curtea Constituțională de dl judecător Vitalie Guțan și dna judecător Maria Fondos-Frațman de la Judecătoria Chișinău, sediul central, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

3. Având în vedere identitatea de obiect a sesizărilor, Curtea a decis conexarea lor într-un singur dosar, pe baza articolului 43 din Codul jurisdicției constituționale, căruia i-a atribuit numărul 219g/2023.

A. Circumstanțele litigiilor principale

Sesizarea nr. 219g/2023

4. Prin Hotărârea Judecătoria Chișinău, sediul central, din 13 mai 2021, a fost intentat procesul de insolvență în privința SRL „Adelun Confectionary” și în calitate de administrator al insolvenței a fost desemnat administratorul autorizat dna Ana Mazur.

5. La 9 iulie 2021, administratorul insolvenței a depus în instanță tabelul definitiv al creanțelor împotriva patrimoniului debitorului SRL „Adelun Confectionary”. Pe baza acestui tabel, creanța SRL „Ungar” a fost înscrisă la rubrica creditorii chirografari de rangul V.

6. Prin încheierea judecătoria Chișinău, sediul central, din 24 octombrie 2023, în privința debitorului SRL „Adelun Confectionary” a fost aplicată procedura falimentului și în calitate de lichidator a fost desemnat administratorul autorizat dna Ana Mazur.

7. Ulterior, printr-un contract de cesiune a creanței din 23 februarie 2023, SRL „Ungar” a cesionat cu titlu oneros către SRL „Bulevard Trade” creanța față de SRL „Adelun Confectionary”.

8. La 1 martie 2023, SRL „Bulevard Trade” i-a solicitat lichidatorului SRL „Adelun Confectionary” includerea sa în calitate de creditor în Tabelul definitiv consolidat.

9. Prin decizia din 6 martie 2023, dna Ana Mazur, lichidator al SRL „Adelun Confectionary”, a restituit solicitarea SRL „Bulevard Trade” fără examinare.

10. La 10 martie 2023, pentru că nu a fost de acord cu decizia lichidatorului, SRL „Bulevard Trade” a formulat o contestație împotriva măsurilor luate de lichidator cu privire la neinclusiunea creanței sale în Tabelul definitiv al creanțelor SRL „Adelun Confectionary” pe baza contractului de cesiune.

11. În cadrul ședinței de judecată, dl avocat Vasile Lungu a ridicat, în interesele dnei Ana Mazur, excepția de neconstituționalitate a articolului 44 din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012.

12. Prin Încheierea din 3 octombrie 2023, Judecătoria Chișinău, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

Sesizarea nr. 251g/2023

13. Prin Hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul central, din 7 iunie 2022, a fost intentat procesul de insolvență în privința SRL „Adelun Logistics” și în calitate de administrator al insolvenței a fost desemnat administratorul autorizat dna Ana Mazur.

14. La 11 august 2022, administratorul insolvenței a depus în instanță tabelul definitiv al creanțelor împotriva patrimoniului debitorului SRL „Adelun Logistics”. Pe baza acestui tabel, creanța SRL „Ungar” a fost validată de instanță drept creanță chirografară de rangul V.

15. Prin încheierea judecătoriei Chișinău, sediul central din 13 decembrie 2022 în privința debitorului SRL „Adelun Logistics” a fost aplicată procedura falimentului și în calitate de lichidator a fost desemnat administratorul autorizat dna Ana Mazur.

16. Ulterior, printr-un contract de cesiune a creanței din 21 februarie 2022, SRL „Ungar” a cesionat cu titlu oneros către SRL „Bulevard Trade” creanța față de SRL „Adelun Logistics”.

17. La 27 februarie 2023, SRL „Bulevard Trade” i-a solicitat lichidatorului SRL „Adelun Logistics” includerea sa în calitate de creditor în Tabelul definitiv consolidat. Prin decizia din 3 martie 2023, lichidatorul a respins ca neîntemeiată notificarea SRL „Bulevard Trade”.

18. La 10 martie 2023, pentru că nu a fost de acord cu decizia lichidatorului, SRL „Bulevard Trade” a formulat o contestație împotriva măsurilor luate de lichidator cu privire la includerea creanței sale în Tabelul definitiv al creanțelor SRL „Adelun Logistics” pe baza contractului de cesiune.

19. De asemenea, printr-un contract de cesiune din 21 februarie 2023, SRL „Ungar” a cesionat cu titlu oneros către dl Ghenadie Gonciar dreptul de creanță deținut față de SRL „Adelun Logistics”. Prin decizia din 3 martie 2023, dna lichidator Ana Mazur a respins fără examinare notificarea dlui Ghenadie Gonciar privind includerea sa în tabelul de creanțe în calitate de creditor. Dl Ghenadie

Goncear a contestat, pe baza articolului 68 alin. (10) din Legea insolvenței măsurile luate de lichidator.

20. La 21 februarie 2023, SRL „Ungar” a cesionat cu titlu oneros către dna Ludmila Rimanscaia dreptul de creanță deținut față de SRL „Adelun Logistics”. Prin decizia din 3 martie 2023, dna lichidator Ana Mazur a respins fără examinare notificările dnei Ludmila Rimanscaia cu privire la includerea sa în calitate de creditor. Măsurile luate de lichidator au fost contestate pe baza articolului 68 alin. (10) din Legea insolvenței.

21. La 21 februarie 2023, SRL „Ungar” a cesionat cu titlu oneros către dna Anastasia Turculeț dreptul de creanță deținut față de SRL „Adelun Logistics”. Prin decizia din 3 martie 2023, dna lichidator Ana Mazur a respins fără examinare notificările dnei Anastasia Turculeț privind includerea sa în calitate de creditor al SRL „Adelun Logistics”. Măsurile luate de lichidator au fost contestate pe baza articolului 68 alin. (10) din Legea insolvenței.

22. La 8 noiembrie 2023, dl avocat Vasile Lungu a ridicat, în interesele dnei lichidator Anna Mazur, excepția de neconstituționalitate a articolului 44 din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012.

23. Prin Încheierea din aceeași dată, Judecătoria Chișinău, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

24. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

25. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 44 Efectul cesiunii creanței

„În cazul cesiunii creanței, natura și rangul creanței nu se modifică. Cesionarul solicită, în termen de 5 zile de la cesiune, ca administratorul insolvenței să documenteze subrogarea în drepturi, iar administratorul insolvenței înscrie creditorul cesionar în tabelul creanțelor în termen de 5 zile de la primirea solicitării, cu informarea ulterioară a instanței de insolvență, fără întârzieri nejustificate.”

Articolul 68 Exercitarea de către administrator/lichidator a atribuțiilor

„[...]”

(10) Reprezentantul debitorului, orice creditor pot face contestație împotriva măsurilor luate de administrator/lichidator. Instanța de insolvență va soluționa contestația în termen de 10 zile de la înregistrare, cu citarea contestatorului, a administratorului/ lichidatorului și a comitetului creditorilor, având dreptul să suspende, la cererea contestatorului, executarea măsurii contestate.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepțiilor de neconstituționalitate

26. Autorul sesizărilor susține că norma contestată (articolul 44 din Legea insolvenței) nu corespunde exigențelor calității legii, deoarece nu reglementează în mod detaliat procedura de examinare a cesiunii creanței. Astfel, autorul a adresat următoarele întrebări, sugerând existența unor omisiuni în norma contestată:

a) Care este actul care urmează a fi emis de administratorul insolvenței/lichidator în cazul admiterii cererii cesionarului privind documentarea subrogării în drepturi? Poate fi contestat tabelul definitiv actualizat al creanțelor împotriva patrimoniului debitorului întocmit de administratorul insolvenței/lichidator în cazul admiterii cererii cesionarului privind documentarea subrogării în drepturi? Dacă da, care sunt participanții la examinarea unei astfel de contestații? Care este termenul de contestare a tabelului definitiv actualizat al creanțelor împotriva patrimoniului debitorului formulat de administratorul insolvenței/lichidator în cazul admiterii cererii cesionarului? Din momentul încheierii unui contract de cesiune, poate participa cedentul la examinarea contestației dacă a fost substituit de cesionar în drepturi?

b) Care este actul formulat de administratorul insolvenței/lichidator în cazul neadmiterii în fond a cererii cesionarului privind documentarea subrogării în drepturi?

c) Poate fi contestată decizia/hotărârea administratorului insolvenței/lichidatorului privind respingerea în fond a cererii cesionarului cu privire la subrogarea în drepturi? Care sunt participanții la examinarea contestației? Care este actul judecătoresc care urmează a fi pronunțat după examinarea contestației și forma de atac?

d) Dacă creanța cesionarului va fi inclusă în tabelul definitiv actualizat cu zero, poate fi contestat acest tabel? Care este termenul de contestare a tabelului definitiv actualizat al creanțelor împotriva patrimoniului debitorului? Care sunt participanții la examinarea contestației? Care este actul judecătoresc care urmează a fi pronunțat la examinarea contestației și care este forma de atac?

e) Care este actul care urmează a fi formulat de administratorul insolvenței/lichidator în cazul în care cererea cesionarului privind documentarea subrogării în drepturi nu este semnată olograf sau electronic? Poate să restituie administratorul insolvenței/lichidator, fără examinare, o astfel de cerere? Actul prin care acesta restituie fără examinare această cerere poate fi contestat? Dacă da, de către cine și unde? Care sunt participanții? Care este actul judecătoresc care urmează a fi pronunțat la examinarea unei astfel de contestații? Care este forma de atac și cine este în drept să o conteste?

f) În cazul în care administratorul a restituit cererea care nu este semnată, are cesionarul dreptul de a formula repetat o altă cerere privind subrogarea în drepturi,

ținând cont de termenul prevăzut de articolul 44 din Legea insolvenței? Care este procedura de contestare a actului formulat de administrator?

27. Autorul sesizărilor pretinde că dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3), 20, 23 și 26 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

28. Examinând admisibilitatea sesizărilor privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

29. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolvenței, ține de competența Curții Constituționale.

30. Curtea constată că sesizările privind excepția de neconstituționalitate sunt formulate de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

31. Obiectul excepțiilor de neconstituționalitate îl constituie articolul 44 din Legea insolvenței. După cum rezultă din sesizări, mai mulți creditori, care și-au dobândit creanța prin contract de cesiune au formulat contestații împotriva acțiunilor lichidatorului debitorului insolvent, deoarece acesta nu a modificat Tabelul definitiv al creanțelor pe baza contractelor de cesiune. Prin urmare, Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată la examinarea cauzelor în care au fost ridicate excepțiile de neconstituționalitate. Curtea constată că articolul 44 din Legea insolvenței nu a mai constituit anterior obiect al controlului constituționalității din perspectiva acestor critici.

32. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că omisiunea legislativă poate constitui obiect de examinare al Curții Constituționale dacă această omisiune afectează un drept fundamental (a se vedea, în acest sens, HCC nr. 12 din 6 aprilie 2021, § 35). Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizărilor, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea HCC nr. 12 din 6 aprilie 2021, § 29; HCC nr. 16 din 20 mai 2021, § 31).

33. Curtea reține că autorul sesizărilor a menționat incidența articolelor 1 alin. (3) (*preeminența dreptului*), 20 (*accesul la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*) și 26 (*dreptul la apărare*) din Constituție.

34. În jurisprudența sa, Curtea a notat că articolul 1 alin. (3) din Constituție comportă un caracter general și reprezintă un imperativ care stă la baza tuturor reglementărilor. Această normă nu poate fi invocată de sine stătător, ci numai în coroborare cu o altă prevedere din Constituție, care trebuie să fie aplicabilă (DCC nr. 56 din 19 aprilie 2022, § 25). Totodată, Curtea precizează că și articolul 23 din Constituție nu are o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabil, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Doar în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție Curtea poate pune în operă prevederile acestui articol (DCC nr. 112 din 15 iulie 2021, § 22).

35. Referitor la incidența articolelor 20 și 26 din Constituție, Curtea reține că excepțiile de neconstituționalitate au fost ridicate de către avocatul lichidatorului în cauze în care mai mulți creditori cesionari au formulat contestații împotriva măsurilor luate de lichidator cu referire la subrogarea în drepturi a acestora ca efect al cesiunii creanțelor.

36. În această cauză, Curtea observă că autorul sesizărilor menționează că lichidatorul debitorului insolubil este în imposibilitatea de a-și apăra drepturile împotriva unei contestații formulate de creditorul cesionar cu referire la măsurile dispuse de acesta în cadrul procesului de insolabilitate. Curtea notează că omisiunea în discuție nu afectează în mod direct drepturile și libertățile fundamentale ale lichidatorului debitorului insolubil, de vreme ce acesta nu acționează în interes personal, ci în interesul bunei desfășurări a întregii proceduri (DCC nr. 152 din 19 octombrie 2021, § 21), precum și că acțiunile lichidatorului sunt orientate spre păstrarea, majorarea și valorificarea cât mai eficientă a masei debitoare prin toate mijloacele legale disponibile, pentru executarea cât mai deplină a creanțelor creditorilor (a se vedea articolul 68 alin. (2) din Legea insolabilității). Așadar, Curtea reține că pretinsa problemă de constituționalitate pe care o ridică autorul sesizărilor nu-l vizează în mod direct (a se vedea DCC nr. 9 din 31 ianuarie 2023, § 24; DCC nr. 97 din 10 august 2023, § 25).

37. Curtea subliniază că poate verifica constituționalitatea prevederilor contestate dacă soluția sa poate fi favorabilă autorului excepției. În caz contrar, acest instrument devine o *actio popularis*, pierzându-se, în aceste condiții, caracterul concret și efectiv al excepției. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că excepția de neconstituționalitate nu manifestă doar o funcție preventivă, ci și una reparatorie, pentru că ea privește, în primul rând, situația concretă a părții lezate în drepturile sale prin norma criticată. De invocarea unei excepții de neconstituționalitate trebuie să profite, în primul rând, autorul acesteia (DCC nr. 51 din 19 aprilie 2022, § 29; DCC nr. 54 din 19 aprilie 2022, § 32).

38. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizările privind excepția de neconstituționalitate nu întrunesc condițiile de admisibilitate și nu pot fi acceptate pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibile* sesizările privind excepția de neconstituționalitate a articolului 44 din Legea insolabilității, ridicată de dl avocat Vasile Lungu în interesele dnei Ana Mazur, lichidator al SRL „Adelun Confectionary”, în dosarul nr. 2i-179/2021, și lichidator al SRL „Adelun Logistics”, în dosarul nr. 2i-779/2021, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 21 martie 2024

DCC nr. 20

Dosarul nr. 219g/2023